

2022-03-15

B E S L U T S P R O M E M O R I A

FI dnr 21-23120

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Ändringar i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning som avser IFRS 4 och IFRS 17

Sammanfattning

Finansinspektionen beslutar om ändringar i tre olika årsredovisningsföreskrifter som bland annat träffar försäkringsföretag, tjänstepensionsföretag, kreditinstitut och värdepappersbolag. Anledningen är att anpassa föreskrifterna till en ny internationell redovisningsstandard för försäkringsavtal, IFRS 17, som kommer att ersätta den nuvarande standarden IFRS 4.

De föreskrifter och allmänna råd som inspektionen ändrar i är

- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2019:23) om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag,
- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:27) om förenklad årsredovisning i försäkringsföretag som har undantag, och
- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2008:25) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2023.

Innehåll

1	Utgångspunkter	3
1.1	Målet med regleringen	3
1.2	Nuvarande och kommande regelverk	3
1.3	Regleringsalternativ	4
1.4	Rättsliga förutsättningar	5
1.5	Ärendets beredning	5
2	Motivering och överväganden.....	6
2.1	Redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag	6
2.2	Dispensföreskrifterna	12
2.3	Redovisningsföreskrifterna för kreditinstitut och värdepappersbolag	12
2.4	Ikraftträdande	14
2.5	Ingen övergångsreglering	15
3	Konsekvenser	15
3.1	Konsekvenser för samhället och konsumenterna	15
3.2	Konsekvenser för företagen	16
3.3	Konsekvenser för FI	18

1 Utgångspunkter

1.1 Målet med regleringen

Finansinspektionen har meddelat tre årsredovisningsföreskrifter som innehåller bestämmelser om tillämpningen av den godkända internationella redovisningsstandarden IFRS 4 Försäkringsavtal:

- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2019:23) om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag, (redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag).
- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:27) om förenklad årsredovisning i försäkringsföretag som har undantag (dispensföreskrifterna).
- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2008:25) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (redovisningsföreskrifterna för kreditinstitut och värdepappersbolag).

Bestämmelserna om IFRS 4 Försäkringsavtal i föreskrifterna tillämpas inom ramen för lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) och lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL).

De ändringar som Finansinspektionen beslutar om syftar till att anpassa föreskrifterna till aktuella internationella och nationella redovisningsregler med anledning av den nya internationella redovisningsstandarden för försäkringsavtal, IFRS 17, som ersätter IFRS 4.

1.2 Nuvarande och kommande regelverk

Bestämmelserna i rådets direktiv 91/674/EEG av den 19 december 1991 om årsbokslut och sammanställd redovisning för försäkringsföretag (försäkringsredovisningsdirektivet) ligger till grund för ÅRFL, redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag och dispensföreskrifterna (se prop. 1995/96:10). ÅRFL anger bland annat uppställningsformerna för resultat- och balansräkning och värderingsprinciper och upplysningar om tillgångar med mera som inte avser de försäkringstekniska avsättningarna. Redovisningsföreskrifterna innehåller bestämmelser om de övriga delarna i direktivet, till exempel resultat- och balansräkningsposternas innehåll, redovisning av premier och kostnader, värderingsprinciper och redovisningsprinciper för försäkringstekniska avsättningar och förutbetalda anskaffningskostnader samt upplysningar relaterade till dessa poster.

Rådets direktiv 86/635/EEG av den 8 december 1986 om årsbokslut och sammanställd redovisning för banker och andra finansiella institut (bankredovisningsdirektivet) ligger till grund för ÅRKL och redovisningsföreskrifterna för kreditinstitut och värdepappersbolag (se prop. 1995/96:10).

ÅRKL anger bland annat uppställningsformer för balans- och resultaträkning i kreditinstitut och värdepappersbolag och, i viss utsträckning, värderingsprinciper för finansiella instrument. Redovisningsföreskrifterna innehåller bestämmelser om de övriga delarna i direktivet, till exempel om resultat- och balansräkningsposternas innehåll, värderingsprinciper och upplysningar.

Samtliga tre årsredovisningsföreskrifter anger tillämpningen av godkända internationella redovisningsstandarder (bland annat IFRS 4 Försäkringsavtal) inom ramen för ÅRFL:s och ÅRKL:s bestämmelser.

Organisationen IASB¹ har publicerat en ny internationell redovisningsstandard för försäkringsavtal, IFRS 17 Försäkringsavtal. Standarden gäller för räkenskapsår som börjar den 1 januari 2023 eller senare men får tillämpas tidigare. Standarden ersätter IFRS 4 Försäkringsavtal som då upphör att gälla. Ett företag som tillämpar IFRS 17 i förtid ska inte tillämpa IFRS 4.

Europeiska kommissionen antog den 19 november 2021 en EU-förordning om tillämpningen av IFRS 17.²

1.3 Regleringsalternativ

Syftet med de tre årsredovisningsföreskrifterna är att säkerställa att företagen håller en hög och enhetlig standard i sin externa redovisning. En sådan hög standard är en förutsättning för en god genomlysning och ett högt förtroende för företagen hos allmänheten.

Ändringarna i redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag innebär att företagen inte bör tillämpa IFRS 17 Försäkringsavtal i årsredovisningen och i koncernredovisningen. Vidare innebär ändringarna i redovisningsföreskrifterna för kreditinstitut och värdepappersbolag att företagen inte behöver tillämpa standarden i årsredovisningen. Ändringarna görs i de allmänna råden. Inspektionens övriga ändringar i de tre årsredovisningsföreskrifterna innebär dels att hänvisningar till IFRS 4 tas bort eftersom de kommer att bli inaktuella, dels att de allmänna råden anpassas till viss del eftersom standarden upphör.

Inspektionen konstaterar att det saknas alternativ till reglering, utöver att anpassa nuvarande föreskrifter och allmänna råd till förändringarna.

Att inte införa ett undantag från tillämpningen av IFRS 17 för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag är inte ett alternativ, eftersom utrymmet för att tillämpa standarden inom ramen för ÅRFL enligt Finansinspektionens bedömning är begränsat. Ett alternativ till ett undantag från tillämpningen av

¹ International Accounting Standards Board.

² Kommissionens förordning (EU) 2021/2036 av den 19 november 2021 om ändring av förordning (EG) nr 1126/2008 om antagande av vissa internationella redovisningsstandarder i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 vad gäller International Financial Reporting Standard 17.

IFRS 17 i redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag, är att Finansinspektionen meddelar föreskrifter eller allmänna råd om vilka delar av IFRS 17 som kan tillämpas inom ramen för ÅRFL. Inspektionen bedömer dock att sådana bestämmelser i praktiken skulle innebära ett i det närmaste fullständigt undantag från standarden. Dessutom skulle alternativet skapa problem vid tillämpning av bland annat bokföringslagen (1999:1078), årsredovisningslagen (1995:1554) (ÅRL), försäkringsrörelselagen (2010:2043) (FRL) och lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag (LTF).

Mot denna bakgrund anser inspektionen att ett fullständigt undantag är nödvändigt. Det är tillräckligt med allmänna råd om tillämpningen av IFRS 17. Detta följer också utformningen av de nuvarande redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag och dispensföreskrifterna. För kreditinstitut och värdepappersbolag inför Finansinspektionen ett undantag från tillämpningen av IFRS 17 i årsredovisningen. Alternativet är att inte införa undantaget vilket skulle innebära att dessa företag behöver analysera om de träffas av tillämpningsområdet enligt IFRS 17.

1.4 Rättsliga förutsättningar

Finansinspektionen har enligt 4, 5, 7 och 8 §§ förordningen (1995:1600) om årsredovisning i kreditinstitut, värdepappersbolag och försäkringsföretag³ bemyndiganden att bland annat meddela föreskrifter om

- försäkringsföretags och tjänstepensionsföretags löpande bokföring, årsbokslut och årsredovisning,
- försäkringsföretags och tjänstepensionsföretags koncernredovisning,
- koncernredovisning för finansiella holdingföretag,
- ÅRFL:s tillämpning för försäkringsföretag som beviljats undantag från den lagen, samt
- kreditinstituts och värdepappersbolags löpande bokföring, årsbokslut och årsredovisning.

1.5 Ärendets beredning

I arbetet med att ta fram ett förslag till ändringar i de tre årsredovisningsföreskrifterna har Finansinspektionen tagit hjälp av en extern referensgrupp med representanter från berörda företag och branschorganisationer. På ett möte den 11 oktober 2021 lämnade referensgruppen sina synpunkter på i förväg utskickade förslag till föreskriftsändringar. Inspektionen har under det fortsatta arbetet beaktat referensgruppens synpunkter.

Inspektionen remitterade den 22 november 2021 ett förslag till ändringar i de tre årsredovisningsföreskrifterna som avser tillämpningen av IFRS 4 och IFRS 17 tillsammans med en remisspromemoria. Svar har kommit från Bokförings-

³ Enligt ÅRFL ingår även tjänstepensionsföretag i denna definition. Se 1 kap. 1 § ÅRFL.

nämnden, branschorganisationen FAR, Finansbolagens Förening, Konkurrensverket, Nämnden för Svensk redovisningstillsyn, Pensionsmyndigheten, Revisorsinspektionen, Rådet för finansiell rapportering, Skatteverket, Sparbankernas Riksförbund, Statistiska centralbyrån (SCB), Svensk Försäkring, Svenska Bankföreningen och Tjänstepensionsförbundet. Huvuddelen av de remissinstanser som har svarat på remissen har tillstyrkt eller inte haft något att invända mot förslagen. Några remissinstanser har lämnat synpunkter i sak på förslaget till ändringar i redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag samt redovisningsföreskrifterna för kreditinstitut och värdepappersbolag.

Finansinspektionen har övervägt remissynpunkterna. I respektive avsnitt nedan finns en redogörelse för de huvudsakliga synpunkterna på förslagen och hur inspektionen ställer sig till dem.

2 Motivering och överväganden

I detta avsnitt redogör Finansinspektionen för ändringarna i samtliga föreskrifter och de överväganden som myndigheten har gjort. Några mindre språkliga och redaktionella justeringar har också gjorts i föreskrifterna som inte avser att ändra något i sak.

2.1 Redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag

Definitioner

Finansinspektionens ställningstagande: Definitionen av försäkringsavtal i 1 kap. 2 § 2 redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag tas bort liksom det första stycket i de allmänna råden till paragrafen.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Huvuddelen av remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det. *FAR* ifrågasätter om det inte behövs definitioner i föreskrifterna av till exempel försäkringsavtal, för att undvika risken för att olika bolag gör olika tolkningar.

Finansinspektionens skäl: Både definitionen i 1 kap. 2 § redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag och de allmänna råden hänvisar till IFRS 4 som upphävs i samband med att IFRS 17 börjar gälla. *FAR* har ifrågasatt om inte definitionen av försäkringsavtal bör finnas kvar i föreskrifterna. Inspektionen konstaterar att försäkringsföretagens och tjänstepensionsföretagens verksamhet består i att utfärda försäkringsavtal. Begreppet används, förutom i rörelsregleringen, även i ÅRFL. Enligt IFRS 4

utgörs försäkringsavtal endast av avtal med betydande försäkringsrisk, till skillnad från vad som gäller enligt rörelseregleringen. Att ta bort definitionen medför alltså att begreppet försäkringsavtal omfattar alla försäkringsavtal oavsett graden av risk. Eftersom bestämmelserna om investeringsavtal och bestämmelserna om redovisning av premier förblir oförändrade, blir det ingen ändring i redovisningen av premier jämfört med IFRS 4. Övrig redovisning som påverkats av IFRS 4 har inte ändrats eftersom den redovisningen utgör praxis och är i överensstämmelse med ÅRFL och någon ändring inte är avsedd. Finansinspektionen anser därmed att det inte behövs en definition i föreskrifterna.

Hänvisningar till IFRS 4

Finansinspektionens ställningstagande: Hänvisningarna till IFRS 4 tas bort i redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag. Även hänvisningarna till IAS 32, IFRS 7 och IFRS 9 tas bort i de allmänna råden till 2 kap. punkten 4 g. Dessutom tas första stycket i de allmänna råden till 4 kap. 3 § bort. Nya allmänna råd införs till 4 kap. 6 § om att ett försäkringsföretag eller tjänstepensionsföretag får dela upp försäkringsavtal i en försäkringsdel och en depositionsandel samt att försäkringsavtal får delas upp i en diskretionär del och en garantidel. Slutligen förtydligas de allmänna råden till 4 kap. 6 § om avvikelse vid värdering av försäkringstekniska avsättningar.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. Det innehöll dock inte några allmänna råd om uppdelning i diskretionära delar och garantidelar. Dessutom har ett förtydligande gjorts om avvikelser som avser försäkringstekniska avsättningar.

Remissinstanserna: Huvuddelen av remissinstanserna har inte haft några synpunkter på förslaget. *Svensk Försäkring* tillstyrker förslaget, men föreslår att det ska förtydligas vad som gäller för försäkringsavtal med diskretionära delar och för tillämpning av IFRS 9 Finansiella instrument som avser investeringsavtal med diskretionära delar. Svensk Försäkring föreslår dessutom att de allmänna råden till 4 kap. 6 § om byte av redovisningsprinciper anpassas till bestämmelserna i IFRS 4 för att inte förändra nuvarande praxis. FAR ifrågasätter om det inte behövs definitioner i föreskrifterna av till exempel återförsäkringsavtal och depositionsandelar då det annars finns en risk att olika företag gör olika tolkningar. FAR påpekar också att det inte framgår av förslaget om vissa bestämmelser i IFRS 4 om portföljöverlåtelse även kan tillämpas fortsättningsvis. Slutligen saknar FAR en fullständig analys av redovisningsmässiga effekter när IFRS 4 inte är tillämplig.

Finansinspektionens skäl: Hänvisningarna till IFRS 4 tas bort i redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag eftersom standarden har ersatts av en ny sådan.

Eftersom IFRS 4 enbart har kunnat tillämpas inom ramen för ÅRFL:s och försäkringsredovisningsdirektivets bestämmelser (som till stor del är införda i

redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag) och innehåller få värderings- och presentationsbestämmelser bedömer inspektionen att det inte blir några större redovisningsmässiga effekter av att standarden inte längre tillämpas. Standarden ställde inte heller krav på byte av redovisningsprinciper när den började tillämpas och i de flesta fall får försäkringsgivaren fortsätta att tillämpa befintlig praxis. Dessutom ändras inte bestämmelserna i föreskrifterna om investeringsavtal, depositionsandelar och diskretionära delar. Mot den bakgrunden anser inspektionen inte att det är relevant att göra den analys som FAR efterfrågar.

I de allmänna råden till 2 kap. punkten 4 g redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag, som handlar om IAS 19 Ersättning till anställda, finns i andra och tredje meningarna hänvisningar även till IAS 32, IFRS 7 och IFRS 9 som avser egna anställda. Båda meningarna i de allmänna råden tas bort, eftersom hänvisningarna hänger ihop med hänvisningen till IFRS 4. Det innebär därmed ingen ändring i sak.

Eftersom första stycket i de allmänna råden till 4 kap. 3 § tas bort i redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag, tas hänvisningen bort till IFRS 4 för definition av återförsäkringsavtal. Finansinspektionen ser inget skäl till att införa en definition av återförsäkringsavtal i föreskrifterna som FAR efterfrågar. Begreppet återförsäkringsavtal används i försäkringsredovisningsdirektivet och i FRL, och begreppet återförsäkring i ÅRFL. En definition av återförsäkring finns i 1 kap. 9 § FRL.

De allmänna råden till 4 kap. 6 § redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag ändras, utöver att hänvisningen till IFRS 4 stryks, genom att ett nytt första stycke införs där det anges att ett försäkringsföretag eller tjänstepensionsföretag får dela upp försäkringsavtal i en försäkringsdel och en depositionsandel om företaget kan värdera depositionsandelen separat. Det finns en sådan bestämmelse i IFRS 4 och det är praxis hos en stor del av försäkringsföretagen att tillämpa den, eftersom de anser att det ger en mer rättvisande bild av deras verksamhet. Inspektionen bedömer att de företag som nu tillämpar bestämmelsen om uppdelning av avtal (så kallad unbundling) kan fortsätta göra det inom ramen för ÅRFL:s bestämmelser och att de allmänna råden därmed inte innebär en ändring i sak. FAR efterfrågar en definition av begreppet depositionsandel i föreskrifterna. Inspektionen bedömer att det saknas behov av en sådan definition. Inte heller har den externa referensgruppen uttryckt att det finns ett sådant behov. Det införs därför inte någon definition av begreppet depositionsandel i föreskrifterna.

Finansinspektionen delar *Svensk Försäkrings* synpunkt om att det är bra om föreskrifterna förtydligas med bestämmelser om att försäkringsavtal får delas upp i diskretionära delar, eftersom det anges i 32 och 46 §§ i bilaga 3 till redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag hur dessa ska redovisas i balansräkningen. Inspektionen förtydligar de allmänna råden till 4 kap. 6 § genom att införa ett nytt andra stycke om att

företagen får dela upp försäkringsavtal i en diskretionär del och en garantidel och att premierna för dessa inte behöver delas upp.

Avsikten är att praxis för byte av redovisningsprincip som gäller de försäkringstekniska avsättningarna inte ska påverkas av föreskriftsändringarna. Eftersom Svensk Försäkring har framfört att det finns en risk för detta gör Finansinspektionen ett förtydligande i tredje stycket i de allmänna råden till 4 kap. 6 § när det gäller avvikelser.

Finansinspektionen delar inte Svensk Försäkrings syn att det bör förtydligas i föreskrifterna vad som gäller för tillämpning av IFRS 9 Finansiella instrument som avser investeringsavtal med diskretionära delar och ser inga skäl till att införa bestämmelser i denna del. Av 4 kap. 11 § redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag framgår att livförsäkringar och tjänstepensionsförsäkringar där försäkringstagaren bär risk ska värderas till verkligt värde. Av 4 kap. 2 § punkten 14 ÅRFL framgår att placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken (D) alltid ska tas upp till sitt verkliga värde. Enligt punkten 1 i de allmänna råden till 2 kap. bör godkända internationella redovisningsstandarder tillämpas, det vill säga IFRS 9, vid denna värdering av tillgångarna. Eftersom värderingsprinciperna framgår av ÅRFL och nuvarande föreskrifter anser inspektionen att det inte behövs förtydliganden i denna del.

Eftersom hänvisningen till IFRS 4 i punkten 1 i de allmänna råden till 2 kap. i föreskrifterna tas bort, gäller inte vad som angetts i denna standard om försäkringsavtal som förvärvas i ett rörelseförvärv eller i en portfölj. Det finns dock en bestämmelse i 2 kap. 2 § redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag om beståndsöverlåtelse. Vidare ska bestämmelserna i 14 kap. 1–17 §§ FRL eller 11 kap. 1–12 och 26–28 §§ LTF om beståndsöverlåtelse beaktas. Utöver dessa bestämmelser reglerar inkomstskattelagen (1999:1229) och lagen (1999:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel hur olika former av beståndsöverlåtelse ska hanteras. Därmed anser Finansinspektionen att ytterligare bestämmelser inte behövs.

Kompletterande riskupplysningar

Finansinspektionens ställningstagande: En ny bestämmelse införs i redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag, 6 kap. 5 §, som anger att det framgår av 6 kap. 1 § ÅRFL att upplysningar ska lämnas om vissa väsentliga risker och osäkerheter som företaget står inför. Till bestämmelsen införs allmänna råd som anger att företaget även bör lämna upplysningar om karaktären och omfattningen av försäkringsrisker och marknadsrisker och i vilken form dessa upplysningar bör lämnas. De allmänna råden till 2 kap. punkten 3 g om upplysningar tas därmed bort.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det. *FAR* ifrågasätter dock om det som framgår av föreskrifterna i fråga om tilläggsupplysningar är tillräckligt.

Finansinspektionens skäl: Försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag ska lämna upplysningar om exponering för risker enligt 6 kap. 1 § ÅRFL som hänvisar till 6 kap. 1 § ÅRL i denna del. De risker som anges i lagen är prisrisker, kreditrisker, likviditetsrisker och kassaflödesrisker.

Enligt de nuvarande allmänna råden till 2 kap. punkten 3 g redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag bör försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag lämna upplysningar om risker enligt IFRS 4. De risker som anges i IFRS 4 är, förutom riskerna som anges i ÅRL, även försäkringsrisk och marknadsrisk. IFRS 4 anger också i vilken form upplysningar om riskerna bör lämnas. Finansinspektionens uppfattning är att upplysningarna om försäkringsrisk och marknadsrisk är väsentliga för försäkringsföretags och tjänstepensionsföretags redovisning. Eftersom hänvisningen till IFRS 4 tas bort tas även punkten 3 g bort. Den ersätts dock med motsvarande nya allmänna råd i frågan. Det kan också nämnas att det redan före IFRS 4 fanns bestämmelser om riskupplysningar i redovisningsföreskrifterna⁴. Inspektionen bedömer att de nya bestämmelserna inte innebär någon ändring i sak i förhållande till vad som gäller enligt IFRS 4.

FAR har ifrågasatt om upplysningarna i föreskrifterna är tillräckliga. Finansinspektionen vill med anledning av detta framföra följande. Upplysningar, utöver dem som ska lämnas i förvaltningsberättelsen, framgår av 5 kap. 5–10 §§ (upplysningar relaterade till försäkringstekniska avsättningar) och 11–13 §§ (upplysningar relaterade till resultaträkningen) redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag. Upplysningarna kompletterar upplysningarna som ska anges enligt 5 kap. 4 § (försäkringstekniska avsättningar) och 5 § (resultaträkningsposter) ÅRFL. Inspektionen ser inget skäl till att införa bestämmelser om ytterligare upplysningar i föreskrifterna. Det bör även nämnas att det framgår av 2 kap. 2 § ÅRFL, som hänvisar till 2 kap. 3 § ÅRL, att om det behövs för att en rättvisande bild ska ges, ska företaget lämna tilläggsupplysningar.

Tillämpningen av IFRS 17

Finansinspektionens ställningstagande: Nya allmänna råd införs i redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag om att ett försäkringsföretag eller tjänstepensionsföretag inte bör tillämpa IFRS 17 i årsredovisningen eller koncernredovisningen.

⁴ Se till exempel 5 kap. 13 § om derivatinstrument, 14 § om riskhantering, 19 § om känslighetsanalys och 37 § om försäkringsrisker Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2003:13) om årsredovisning i försäkringsföretag.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt eller inte haft några synpunkter på förslaget. *Svensk Försäkring* har dock haft synpunkter på motiveringen till de nya allmänna råden med hänvisning till att vissa delar av IFRS 17 enligt deras bedömning kan tillämpas inom ramen för ÅRFL som framför allt avser skadeförsäkring.

Finansinspektionens skäl: Enligt de allmänna råden till 2 kap. redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag, punkten 1, bör företagen i årsredovisningen tillämpa godkända internationella redovisningsstandarder om inte något annat följer av lag eller annan författning eller av föreskrifterna.

Finansinspektionen bedömer att IFRS 17 i stora delar inte är förenlig med bestämmelserna i ÅRFL och föreskrifterna på väsentliga områden som värderingsprinciper för försäkringstekniska avsättningar, konsolideringsfond, avsättning till säkerhetsreserv, hantering av återförsäkring, balans- och resultaträkningsposter i uppställningsformerna samt redovisning av premier och kostnader. IFRS 17 använder också en annan terminologi än den i ÅRFL och försäkringsredovisningsdirektivet. Inspektionen anser mot denna bakgrund att det är motiverat att införa nya allmänna råd om att IFRS 17 inte bör tillämpas i årsredovisningen. När det gäller *Svensk Försäkrings* synpunkt att vissa delar av IFRS 17 kan tillämpas inom ramen för ÅRFL vill inspektionen ge följande kommentar. Om ett företag gör bedömningen att det är möjligt att tillämpa vissa bestämmelser i IFRS 17 inom ramen för ÅRFL som avser vissa försäkringar, och i så fall väljer att avvika från de allmänna råden, ska företaget lämna upplysningar om detta och ange skälet till avvikelsen, se 2 kap. 2 § ÅRFL om rättvisande bild.

Motsvarande allmänna råd införs även för koncernredovisning upprättad enligt 7 kap. 1–4 §§ ÅRFL, av samma skäl som angetts för årsredovisningen. De införs som en del av de allmänna råden till 7 kap. 5 §.

Eftersom reglerna om tillämpningen av IFRS-regelverket i redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag finns i allmänna råd införs reglerna om tillämpningen av IFRS 17 på samma sätt. Detta för att regleringen ska vara enhetlig i dessa delar.

Ett moderföretag som upprättar en koncernredovisning enligt 7 kap. 5 och 6 §§ ÅRFL, det vill säga enligt IAS-förordningen⁵, ska tillämpa IFRS 17. Finansinspektionen saknar bemyndigande att meddela föreskrifter om hur IFRS 17 ska tillämpas i den delen.

⁵ Europaparlamentet och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder.

2.2 Dispensföreskrifterna

Finansinspektionens ställningstagande: De allmänna råden till 4 kap. 5 § dispensföreskrifterna tas bort.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft några synpunkter på förslaget.

Finansinspektionens skäl: Enligt de allmänna råden till 4 kap. 5 § dispensföreskrifterna bör ett företag, som komplement till föreskrifterna, tillämpa IFRS 4 vid redovisning av de försäkringstekniska avsättningarna. IFRS 4 innehåller inga bestämmelser om hur försäkringsskulden ska beräknas och presenteras. Finansinspektionen anser att bestämmelserna om redovisning av försäkringstekniska avsättningar i de bindande bestämmelserna är tillräckliga för de företag som får tillstånd att tillämpa dispensföreskrifterna på grund av att de driver en mycket begränsad verksamhet. De allmänna råden till 4 kap. 5 § tas därför bort.

Därmed tas även hänvisningen till 1 kap. 2 § bort eftersom hänvisningen bara är relevant vid tillämpning av IFRS 4.

Dessutom saknas i dag ett FFFS-nummer i de allmänna råden till 6 kap. 1 §, vilket nu rättas till.

2.3 Redovisningsföreskrifterna för kreditinstitut och värdepappersbolag

Hänvisningen till IFRS 4 i 5 kap. 23 §

Finansinspektionens ställningstagande: Hänvisningen till IFRS 4 i 5 kap. 23 § redovisningsföreskrifterna för kreditinstitut och värdepappersbolag tas bort.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft några synpunkter på förslaget.

Finansinspektionens skäl: Enligt 5 kap. 23 § ska ett onoterat värdepappersbolag, vars balansomslutning för de två senaste räkenskapsåren inte överstiger 1 000 prisbasbelopp enligt 2 kap. 7 § socialförsäkringsbalken (2010:110) (cirka 45 miljoner kronor), lämna upplysningar enligt vissa uppräknade godkända internationella redovisningsstandarder. I uppräknningen ingår IFRS 4 Försäkringsavtal. Skälet till att IFRS 4 fördes in i uppräknningen var att finansiella garantiavtal under vissa förhållanden får redovisas som försäkringsavtal enligt standarden i stället för som finansiella instrument enligt IFRS 9

Finansiella instrument. Eftersom IFRS 4 upphävs tas hänvisningen till standarden bort.

Frågan om undantag från IFRS 17 i årsredovisningen

Finansinspektionens ställningstagande: Ett undantag från IFRS 17 införs i de allmänna råden till 2 kap. 1 § redovisningsföreskrifterna för kreditinstitut och värdepappersbolag.

Remisspromemorian: Förslaget innehöll inget undantag från IFRS 17 i redovisningsföreskrifterna för kreditinstitut och värdepappersbolag.

Remissinstanserna: *Finansbolagen Förening, Rådet för finansiell rapportering* och *Svenska Bankföreningen* anser att det bör göras ett undantag från tillämpning av IFRS 17 i redovisningen i juridisk person. Undantaget bör gälla för alla finansiella företag som följer Finansinspektionens redovisningsföreskrifter. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Enligt 2 kap. 1 § redovisningsföreskrifterna för kreditinstitut och värdepappersbolag ska ett institut tillämpa en regel i godkända internationella redovisningsstandarder om den är förenlig med ÅRKL och föreskrifterna. Det innebär att IFRS 17 ska tillämpas av kreditinstitut och värdepappersbolag i de delar som inte strider mot ÅRKL, om Finansinspektionen inte inför ett undantag i föreskrifterna.

Kreditinstitutens verksamhet regleras i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse. Där framgår att kreditinstitut bara får driva finansiell verksamhet och verksamhet som har ett naturligt samband med den. Att ge ut försäkringsavtal, återförsäkringsavtal eller att hålla återförsäkringsavtal klassificeras i princip inte som finansiell rörelse.

Värdepappersbolagens verksamhet regleras i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. Där framgår att ett värdepappersbolag endast får driva den verksamhet som värdepappersbolaget har tillstånd till. De får inte ge ut försäkringsavtal, återförsäkringsavtal eller hålla återförsäkringsavtal.

Kreditinstitut och värdepappersbolag driver generellt sett inte verksamhet som omfattas av IFRS 17. Det kan dock finnas några undantagssituationer när IFRS 17 är tillämplig på verksamhet som drivs av dessa företag. För att främja en likformig redovisningsnormgivning inför Finansinspektionen ett undantag från tillämpningen av IFRS 17 för de företag som tillämpar inspektionens redovisningsföreskrifter. Detta i enlighet med förslaget från *Finansbolagen Förening, Rådet för finansiell rapportering* och *Svenska Bankföreningen*.

Koncernredovisning

Finansinspektionens ställningstagande: IFRS 17 bör inte leda till någon förändring i föreskrifterna när det gäller att kreditinstitut och värdepappersbolag ska tillämpa internationella redovisningsstandarder i sin koncernredovisning, oavsett om de är noterade eller onoterade.

Remisspromemorian: Innehöll samma bedömning.

Remissinstanserna: *Finansbolagen Förening, Rådet för finansiell rapportering och Svenska Bankföreningen* anser att det bör införas ett undantag i föreskrifterna från tillämpning av IFRS 17 i koncernredovisningar för onoterade koncerner. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Enligt IAS-förordningen ska företag som är noterade eller har noterade värdepapper på en reglerad marknad tillämpa internationella redovisningsstandarder när de upprättar koncernredovisning. Inspektionen saknar bemyndigande om att föreskriva hur IFRS 17 ska tillämpas i denna del.

Finansinspektionen har bemyndigande att reglera vilken slags koncernredovisning onoterade kreditinstitut och värdepappersbolag ska upprätta. Enligt 7 kap. 2 § redovisningsföreskrifterna för kreditinstitut och värdepappersbolag ska alla kreditinstitut och värdepappersbolag tillämpa internationella redovisningsstandarder som antagits i enlighet med IAS-förordningen när de upprättar koncernredovisning, det vill säga tillämpa så kallad full IFRS, oavsett om företagen är noterade eller onoterade. I detta fall kan inte en enskild standard undantas. Inspektionen inför inte någon ändring i denna del, som några av remissinstanserna har efterfrågat, vilket gör att full IFRS i koncernredovisningen fortsätter att gälla för alla kreditinstitut och värdepappersbolag. Det innebär att jämförbarheten inom branschen bibehålls mellan noterade och onoterade kreditinstitut och värdepappersbolag vilket underlättar för användare av den finansiella informationen.

2.4 Ikraftträdande

Finansinspektionens ställningstagande: Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2023.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft några synpunkter på förslaget.

Finansinspektionens skäl: Föreskriftsändringarna ska tillämpas första gången på räkenskapsår som inleds den 1 januari 2023 eller senare. Det stämmer överens med vad som gäller för den nya försäkringsstandarden IFRS 17.

Ett moderföretag som tillämpar internationella redovisningsstandarder enligt IAS-förordningen när det upprättar koncernredovisning enligt 7 kap. 5 och 6 §§ ÅRFL och 7 kap. 7 och 8 §§ ÅRKL följer EU:s bestämmelser om när standarden ska börja tillämpas, det vill säga 1 januari 2023. Om företaget väljer att tillämpa IFRS 17 i förtid i koncernredovisningen, det vill säga för räkenskapsår som inleds före den 1 januari 2023, bör det tillämpa IFRS 4 i årsredovisningen för detta räkenskapsår.

2.5 Ingen övergångsreglering

Finansinspektionens ställningstagande: Inga övergångsbestämmelser införs.

Remispromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft några synpunkter på förslaget.

Finansinspektionens skäl: Eftersom ett undantag i redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag införs från att tillämpa IFRS 17 i årsredovisningen och för en koncernredovisning som upprättas enligt 7 kap. 1–4 §§ ÅRFL, innebär det att IFRS 4 bör tillämpas till och med räkenskapsår som avslutas den 31 december 2022 för dessa årsredovisningar och koncernredovisningar. Finansinspektionen ser inga skäl till att ändra regleringen i denna del.

3 Konsekvenser

Finansinspektionen redogör nedan för de konsekvenser som de beslutade ändringarna bedöms få för samhället, konsumenterna, företagen och myndigheten.

En beskrivning av vad inspektionen vill uppnå med regleringen och alternativa lösningar finns i avsnitt 1. Där anges också vilka normgivningsbemyndiganden som finns.

Regleringen bedöms överensstämma med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

Ändringarna bedöms inte kräva några särskilda informationsinsatser. Tidpunkten för ikraftträdandet avgörs av en EU-förordning så som det beskrivs i avsnitten 1.2 och 2.4. Finansinspektionen har i avsnitt 2.4 förtydligat vad som bör gälla vid en eventuell tillämpning i förtid av IFRS 17.

3.1 Konsekvenser för samhället och konsumenterna

Ändringarna bedöms inte få några konsekvenser för konsumenterna och samhället.

3.2 Konsekvenser för företagen

Finansinspektionen bedömer att förslaget förenklar tillämpningen av de ändrade redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag, försäkringsföretag som har undantag från ÅRFL samt kreditinstitut och värdepappersbolag.

IFRS 4 Försäkringsavtal innehåller främst bestämmelser om definitioner av olika slags försäkringsavtal, uppdelning av försäkringsavtal i komponenter och upplysningar om risker.

Inspektionen bedömer att det inte uppstår några särskilda konsekvenser av att ta bort de inaktuella hänvisningarna till IFRS 4 för försäkringsföretagen inklusive de som har undantag, tjänstepensionsföretagen och värdepappersbolagen, eftersom hänvisningarna enbart har kunnat tillämpas inom ramen för ÅRFL och ÅRKL. Inspektionen bedömer att borttagandet av definitionen försäkringsavtal enligt IFRS 4 inte heller får några konsekvenser för försäkringsföretagen och tjänstepensionsföretagen eftersom ÅRFL, FRL och LTF reglerar denna del.

Vidare bedömer inspektionen att de nya allmänna råden om att försäkringsföretagen får dela upp försäkringsavtal i försäkringsdelar, depositionsandelar och diskretionära delar är förtydliganden som inte medför någon ändring i sak för företagen. De träffar främst livförsäkringsföretag och tjänstepensionsföretag som meddelar fondförsäkring.

De nya allmänna råden om upplysningar som avser försäkringsrisker och marknadsrisker i redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag innebär i praktiken inte någon skillnad för företagen eftersom de bör lämna motsvarande upplysningar enligt IFRS 4 och även lämnas i företagens årsredovisningar i dag. De risker som företagen bör upplysa om enligt IFRS 4 anges även i Solvens 2-regelverket och kapitalkravsregleringen för tjänstepensionsföretag.

Genom att införa ett undantag från att tillämpa IFRS 17 i årsredovisningen och för koncernredovisning upprättad enligt 7 kap. 1–4 §§ ÅRFL behöver företagen inte beakta standarden. Undantaget från att tillämpa IFRS 17 i årsredovisningen gäller alla företag som tillämpar redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag. Undantaget från att tillämpa IFRS 17 i koncernredovisningen gäller enbart onoterade koncerner. De företag som upprättar koncernredovisning enligt 7 kap. 5 och 6 §§ ÅRFL (det vill säga enligt IAS-förordningen) ska tillämpa IFRS 17 i koncernredovisningen. Inspektionen saknar bemyndigande att meddela föreskrifter i denna del.

Genom att införa ett undantag från att tillämpa IFRS 17 för kreditinstitut och värdepappersbolag behöver företagen inte beakta standarden när de upprättar årsredovisning. För koncernredovisning som upprättas enligt 7 kap. 2 § behöver företag göra en analys av om de träffas av någon av reglerna i

IFRS 17. Försäkringsföretag som har ett onoterat moderbolag som är kreditinstitut eller värdepappersbolag behöver rapportera enligt IFRS 17 för koncernredovisningen på samma sätt som om moderbolaget var noterat.

Den ändring i redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag som medför att mindre försäkringsföretag med en balansomslutning under 45 miljoner kronor inte behöver lämna upplysningar enligt IFRS 4, eftersom hänvisningen till standarden stryks, bedöms inte få någon påverkan eftersom dessa företag bör tillämpa de nya riskupplysningarna om försäkringsrisk och marknadsrisk som motsvarar bestämmelserna i IFRS 4.

Ändringen som består i att ta bort bestämmelserna om tillämpningen av IFRS 4 vid redovisning av de försäkringstekniska avsättningarna i dispensföreskrifterna bedöms inte få någon påverkan på företagen eftersom IFRS 4 inte innehåller några bestämmelser om hur försäkringsskulden ska beräknas och presenteras.

Ändringarna i redovisningsföreskrifterna för mindre värdepappersbolag med en balansomslutning under 45 miljoner kronor bedöms inte få någon påverkan, eftersom inget av dessa företag så långt Finansinspektionen känner till tillämpar bestämmelsen om IFRS 4 i dag. Om någon ändå skulle tillämpa IFRS 17 innebär ändringen färre krav på notupplysningar jämfört med i dag.

Ändringarna bedöms inte medföra några andra konsekvenser för mindre lokalt verkande försäkringsföretag, försäkringsföreningar som har undantag och mindre värdepappersbolag än de som beskrivits ovan.

Företagens konkurrensförmåga bör inte heller påverkas eftersom ändringarna omfattar samtliga försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag som tillämpar redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag och dispensföreskrifterna. Undantaget från att tillämpa IFRS 17 i årsredovisningen gäller alla kreditinstitut och värdepappersbolag.

3.2.1 Berörda företag

Företagen som tillämpar redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag och redovisningsföreskrifterna för kreditinstitut och värdepappersbolag, betraktas som stora företag enligt 1 kap. 2 § ÅRFL och 1 kap. 2 § ÅRKL.

Ändringarna i redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag berör försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag. Enligt Finansinspektionens företagsregister finns det för närvarande 121 skadeförsäkringsföretag varav 11 mindre skadeförsäkringsföretag, 32 livförsäkringsföretag och 14 tjänstepensionsföretag.

Ändringen i dispensföreskrifterna berör 64 försäkringsföretag med kreatursförsäkringar, 9 försäkringsföreningar med undantag från vissa delar av FRL och ett mindre lokalt försäkringsföretag.

Ändringen i redovisningsföreskrifterna för kreditinstitut och värdepappersbolag berör cirka 118 kreditinstitut och 92 värdepappersbolag varav 66 mindre värdepappersbolag samt 56 svenska filialer till utländska kreditinstitut och värdepappersbolag.

Ändringarna berör inte understödsföreningarna eftersom de tillämpar äldre regler i ÅRFL och årsredovisningslagen (1995:1554) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2008:26) om årsredovisning i försäkringsföretag och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2006:18) om förenklad årsredovisning i försäkringsföretag som har dispens. Dessa föreskrifter är numera upphävda.

3.2.2 Kostnader för företagen

Ändringarna i redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag, försäkringsföretag som har undantag från ÅRFL samt kreditinstitut och värdepappersbolag, innebär att företagen i huvudsak kommer att tillämpa samma bestämmelser som i dag. Därför anser Finansinspektionen att ändringarna inte kommer att innebära några betydande administrativa, materiella eller finansiella kostnader för dem.

Vidare bedömer inspektionen att ändringarna i redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag om att ta bort bestämmelser om IFRS 4 och om undantag från att tillämpa IFRS 17, kommer att ha marginell inverkan på företagets redovisning, processer och system för att ta fram redovisningsinformation. Ändringarna bör inte innebära några materiella förändringar i den information som företagen i dag behöver ange i årsredovisningen och i koncernredovisningar enligt 7 kap. 1–4 §§ ÅRFL.

Däremot kommer de ändringar som görs i redovisningsföreskrifterna för kreditinstitut och värdepappersbolag om att ta bort hänvisningen till IFRS 4 och om undantag från att tillämpa IFRS 17 i årsredovisningen, förenkla företagets arbete och ha en marginell inverkan på företagets redovisning, processer och system för att ta fram redovisningsinformation.

3.2.3 Konsekvenser för små företag

Ändringarna bedöms inte få några andra konsekvenser för små försäkringsföretag och värdepappersbolag än de som beskrivits ovan.

3.3 Konsekvenser för FI

Ändringarna i föreskrifterna bedöms inte få några konsekvenser för Finansinspektionen, eftersom de främst består av att ta bort inaktuella hänvisningar och i övrigt anpassa dem till gällande regelverk.

Ändringarna påverkar inte försäkringsföretagens, tjänstepensionsföretagens, kreditinstitutens och värdepappersbolagens rapportering och avgifter till inspektionen. De påverkar inte heller registreringen i inspektionens institutregister.